

Виходить у Львові
щодня (крім неділь і
св. кат. свят) о 5-ій
годині по полудні.

РЕДАКЦІЯ

і Адміністрація: ули-
ця Чарнецького ч. 10.

ПИСЬМА приймають
ся лиш франковані.

РУКОПИСИ

езертають ся лиш на
окреме жаданя і за зло-
женем оплати почт.

РЕКЛЯМАЦІЇ

незвпечатані вільні від
оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівської“.

Передплата у Львові
в бюрі днешняків
насяж Гавемана ч. 9 і
в ц. к. Староствах на
провінції:

на цілий рік К 4-80
на пів року К 2-40
на чверть року К 1-20
місячно . . . К—40

Поодинокое число 2 с.
З почтовою пере-
силкою:

на цілий рік К 10-80
на пів року К 5-40
на чверть р. К 2-70
місячно . . . К —90

Поодинокое число 6 с.

Вісти політичні.

Перегляд минулої сесії парламентарної. —
з угорського сойму.

Відложена 27 марта з причини свят великодних сесія парламенту розпочала ся по закриттю краєвих соймів іменно дня 5 марта. Повних засідань мала палата в тім часі загалом 16. Мимо розмірно енергічної праці парламенту, найважніші правительственні предложеня, як закони войскові і урядничі, остали неполагоджені. Удало ся полагодити лише ряд дрібніших законів і внесенє. Головну часть часу праці займали перші читаня.

Правительство внесло в часі послідної сесії 11 нових предложенє, між ними договори парохідні з тов. „Дальматія“ і „Льбойдом“; предложеня о службових відносинах учительства державних і низших заведень наукових, міжнародний договір що до зараджуваня недостачи кораблів, закон о знесеню числової льотерії і введеню на ві місце льотерії кляєвої, продовженя бруксельської конвенції цукрової і закон о утвореню інжинірських палат.

Наглячих внесенє появилось ся 13, звичайних 118. Предложено 332 інтерпеляцій, в котрих 13 полагоджено відповідями. Запитань

демонстраційних до президента палати внесено загалом 28.

Велике розмірно число засідань палати займали дискусії над справозданем комісії дорожняної о картелях. Відтак війшло на днешній порядок нагляче внесенє п. Карнера о іменованях судійв в Чехах, над котрим то внесенем раджено від 29 падолиста 1911 до 28 марта с. р.

Послідне засіданє виповнило в значній часті перше читанє закона о водних дорогах.

Палата панів відбула в агаданім часі 4 засідань. Та палата ухвалила багато нових законів, які вже в попередній сесії були обговорені, а не могли бути полагоджені палатою послів.

На посліднім суботнішнім засіданю палата панів по затвердженю протоколу о цукровій конференції, вибрала окрему комісію з 15 членів для справи службової прагматики урядничої.

Дискусія над відручним королівским письмом веде ся в угорским соймі вже другий день і ще не покінчила ся. Перший промовляв в тій справі президент кабінету г-р. Кін-Гедерварі.

В короткій промові зазначив він що задумана резолюція про права сойму в справі контингенту рекрута викликала поважні побоюваня у Корони яких правительство не могло розвїяти. А хоч правительство не змінило сво-

го погляду, то все таки уважає вказаним в інтересі краю зрєкти ся тепер порішеня резолюції задля удержаня гармонії між народом і Короною.

Франц Кошут заявив на те, що не згоджує ся з таким розвїзанем криві. Коли правительство вирекло ся умови, заключеної свого часу з партнею бесідника, то єго партія має тепер вільну руку. В краю ніхто не хоче заповідювати Монархови клопоту і кождий бажає, щоби він ще довго кермував долею краю, але обовязком правительства є не тільки оберігати конституційні права Корони, але також і права народу. Нарід також сповнить свій обовязок. Бесідник вніс, щоби вибрати комісію з 21 членів, яка би виготовила адресу з зазначенем становища сойму супротив відручного цісарского письма та висловленям думки, що задуманє береженє права вотованя контингенту рекрута через сойм не нарушує прав Монарха.

Людвик Гольо ім. партії Юста заявив, що внесенє Кошута не доведе до жадного результату та доведе хіба до того, що викаже слабість опозиції. Бесідника зовсім не вдоволює те, що принесло відручне письмо цісарске. Рівночасно закидує він правительству, що оно в супереч основам парламентаризму втягнуло корону до партійно-політичної борби. Ніхто не бажає, щоби час правління совісного Монарха був скорочений хоч би день або годину але було то великою похибкою правительства

22)

З найновішої РЕСПУБЛИКИ.

Образки з подорожий по Хіні або Кітаю.

Після Цобельшца, Гессе-Вартега і др.
владив К. Вербенко.

(Дальше).

Загально уживаним у Хінців напитком єсть чай, напар з засушеного листя корча, званого у нас хінським чайником. Напитку сего зачали Хінці уживати загально аж в шестім століттю після нашого числення, але єго знали вже на 3000 літ пд. Хр., лиш тоді уживано єго яко ліку. Напиток той називають Хінці „чай“, що значить „молоде листя“. Чай збирають чотири рази до року, а найдіпший, т. зв. цісарский чай єсть з дуже молоденького листя, зриваного в марті. Голяндці були перші, що завезли чай з Хіни до Європи і їм то мають Хінці бути вдячні за то, що заграниця звернула також увагу на сей напиток і тепер з уживає єго в такій масі, що вивіз чаю рахує ся на сотки мільонів корон.

Первістною вітчиною чаю був здаєсь Асам, край, що припірає до Кітаю. Найліпший єсть чай, коли свіжо зладжений і тоді треба єго зараз пити. На то Хінці дуже уважають і не

дають єму довго натягати ані не роблять т. зв. есенції. Чай без молока і цукру єсть дуже оживляючим напитком і помагав зносити велике напруженє сил без утоми. Многі подорожні, що їздили до бігуна, кажуть, що чистий чай розгріває на далекій півночі далеко більше як алкогольні напитки. Молоко і цукор шкядять хінському чаєви, особливо же молоко, бо не дає розізнати правдивого смаку і запаху. В Кітаю, за кождий раз, коли мають подавати чай, запарюють єго кипятком і дивають на кілька мінут в малій філіжаночці, вкритій покриточкою.

В цілій хінській державі, як она велика, єсть повно чайвень або домів, де продають чай, подібно як у нас і в Росії горівку, і она там заступають наші господи і шинки. В тих господях можна звичайно дістати і домашні алкогольні напитки як н. пр. вино з рижу і вино з якогось віля гавлеанг, але тих напитоків мало хто уживає.

Чайні навіть в середнім і північнім Кітаю стоять отвором в цілій своїй ширині при улиці. Мусить бути хіба вже велика студінь, коли їх позамикають деревляними стінками. Треба бо знати, що Хінці на зиму ходять так закутані, що можуть видержати ще значно більшу студінь, як не один з тих далеко лекше поубираєх чужинців. Перед головним будинком єсть ще крім того вільне місце або на поверсі веранда повна людей, що попивають чай. Від стола до стола бігають тут послугачі (кельнери)

і розносять або чай в пачочках та горячу воду або така готовий напиток; крім того подають ще якісь коржикки та сушені овочі різного рода. Гості по найбільшій часті приносять чай з собою, а в чайни кажуть подавати собі лиш горячу воду. За то платять одну сапеку — мідяну монету з діркою на середині до силляня на шнурок — котрих чотири іде на наш сотик і можуть цілий день діставати горячої води.

Чайні, що знаходять ся при улицях де єсть великий рух суть від рана аж до пізнього вечера битком наповнені, бо Хінці люблять дуже балакати один з другими а при тім і курять з люльочок, з котрих досить лиш пакнути два, три рази і вже викурило ся і треба на ново накладати. В чайнях можна також часто почути музику, яку Хінці дуже люблять, але від котрої Европеїця лиш уши болять. Иноді знайде ся там якийсь чоловік, що прочитує історії з давної бувальщини або розповідає народні казки.

Але чайні служать не лиш до розривки і відпочинку. Тут множество людей залагоджує при чарці чаю свої інтереси а також при помочи посередників залагоджують ся всілякі спори. Подорожні, що прийдуть звідчесь, знайдуть в чайни посудину з теплою водою — а треба знати, що Хінці не мийуть ся ніколи студеною водою лиш завсїгда теплою, навіть перед літа — і рушник, та можуть так, особливо в північній Хіні, змити з лица і рук той порошок, який там людям дуже докучає і аж тоді

що ту делікатну квестию поставило як перепону, що захитує конституційними правами народу. Замисли правительства не уздорюють ситуації, зробити се зможе тільки людський сойм, вибраний на основі загального голосованя. Правительство повинно було инакше поступити, а коли вже мало ся уваглядити почуваня Монарха, то до керми повинні були прийти інші люди.

Пос. гр. Алядар Зічі ім. людової партії заявив, що мотиви, подані у відручнім письмі его не пересвідчують. Він не боїть ся небезпечност для конституційного житя, о скілько ему не загрожують угорські політики.

Пос. Беля Еґрі (дикий з 1848 р.) заявив, що не знає офіційального тексту резолюції та домагає ся автентичних пояснень що-до подій на п'ятиничнім послуханю.

Пос. гр. Юлій Андраші (нез. з 1867 р.) в повні одобрював становище кабінету. Коли би правительство в останній ситуації станувши супротив даного переконаня монарха, було инакше поступило, то се було би гріхом. Народ не може однако й дрібку уступити ві своїх прав та коли би правительство змінило своє дотеперішнє становище супротив ХVІІІ. арт. бесідник був би перший, який би атакував правительство. Бесідникови годі прилучити ся до атаків на теперішній кабінет; не може також прийняти внесеня Кошута.

Пос. Стефан Шабо (аґрарий з 1848 р.) висловив невдоволеня іза реактивованя кабінету.

Пос. Збораї (партія люд.) звертає увагу, що після часописних донесень палата стоїть перед небезпечкою абдикації короля. Домагає ся, щоби премієр сказав виразно, чи се правда, що конституція була zagrożена

Пос. гр. Теодор Баяні (Юст.) називає теперішню кризу неконституційною. Правительство повинно апелювати до народу. Партія бесідника витреває в бою. Політика резолюцій збанкрутувала. Гармонію між королем і наро-

дом успіє удержати тільки народний парламент, а розв'язати кризу може тільки військова провізорія і виборча реформа.

Промовляли ще Польоній, Сімедій і Делі, всі дуже остро виступаючи против правительства. На тім наради перерваю, відкладаючи їх до слідуячого засіданя.

НОВИНИ.

Львів, 4 цвѣтня 1912.

— **Іменованя і переименя.** Пап Намістник переніс ад'юнктів будівництва: Ів. Вишневого зі Львова до Дрогобича, Стан. Кендзерского в Сянока до Львова і Вол. Козака зі Львова до Станиславова; — іменував практикантів будівництва: Вінок. Вишевского і Чесл. Туліє, та ад'юнкта машинового в варстатах велізниць держ. в Нов. Санчи, Кав. Лебенштайна і асист. машинового в варстатах велізниць державних у Львові Алекс. Юрого ад'юнктами будівництва в гал. державній службі будівництва. — Львівський висп. суд краєвий переїс старш. офіціяла канц. Айзика В. Брайга в Печеріжана до Тернополя, а ведучого книги ґрунтови Йос. Божинського в Чорткова до Самбора; іменував ведучими книги ґрунтови: Ад. Кеслера для Станиславова, Ів. Шнайдра в Заліщиках для Чорткова і Берн. Папориша для Тернополя; іменував офіціялів канцел. старшими офіціялами: Кар. Пасадника в Коломиї для Станиславова і Мендлі Кая в Городку яг. для Печеріжана.

— **Красва Рада шкільна** затвердила вибір дра Дамяна Савчака і Зигм. Косцішевского делеґатами ради повітової до окр. Ради шкільної в Борщеві; — надала посади катехята в середніх школах о. Ом. Кормошеви в філії гімназії в Самборі; — іменувала заступниками учителів в середніх школах: Маріяна Скуліча в Городку яг., Шмерля Фріцґада в руск. гімн. в Перемишлях, дра Д. Айнгорна в Товмачи, Зев. Ціховского в Стрию, Генр. Голendra в Дрогобичи. Як. Зандля в Сокалі, Ст. Шпитковского в рускій гімназії в Перемишлях, Дмитра Ключника в Березанах, о. дра Ів. Фіголя в рускій гімназії в Коломиї.

Кр. Рада шкільна іменувала в народних школах: Альфреда Бриґу учителем і Анну Ребінівну

учителкою 4-кл. шк. в Східниці; управителями і управительками: Івана Сепчину в Пугативцях, Вол. Турского в Перегнові, Вол. Миронюка в Пlockах; учителями і учительками 1-кл. шкіль: Філ. Богдановичеву в Жукові, Фр. Грибовского в Труханові, Валерію Ляндеманівну в Прусу.

— **Арештованя.** Під закидом шпигунства в користь Росії арештувала львівска поліція Семена Бендасюка, бувшого бібліогекаря „Народного Дому“, секретаря Товариства ім. Качковського і сотрудника „Прікарпатскої Русї“. Рівночасно арештовано під тим самим закидом студента прав Василя Колдру. Обох відставлено нині перед полуднем в арештів поліційних до в'язниці тутешного краєвого суду карного.

— **Самоубийство чи нещаслива пригода?** На шляху велізничім коло Підборець знайшов вчера стражник товариш, Ляхонкий, тіло якоїсь жєнщини переїжанє поїздом. На місце виїхала судово-лікарська комісія. Пока що не в'яте хто єсть та жєнщина і чи має ся тут діло в самоубийством чи в нещасливою пригодою.

— **Оповіднє.** Попередній передматуральний іспат для екстерністів, припущених до іспиту зрілости в літнім речєнци 1911/12, розпичнє ся в ц. к. академічній гімназії у Львові в понеділок дня 15 цвѣтня 1912. Екстерністи мають день перед тим зложити приписану такєу в канцелярії Дирекції. — Дирекція ц. к. акад. гімназії у Львові. — Ц. к. Директор: *І. Кокорус.*

— **Статистика Львова.** Населєнє міста Львова вносило в січнї с. р. 211.245 душ; уродило ся 469, померло 453 дітїй. Після обряду уродило ся 225 рим. кат., 105 гр. кат., Еванг. 4, Жидів 135; в тім нечєрєсних рим. кат. 35, гр. кат. 32, Жидів 54. В тім самім часі умерло 353 осіб. — Заразливих недуг було в січнї 99, з чого найменше, бо лише 4 припало случаї на ділвницю IV. За сей місяць спроваджено води до міста з Волі Добростаньскої 5,073.420 гектолітрів; найменше в однім днї спроваджено 154.740, а найбільше 170.520 гектол. — Електричний трамвай перевіз 2,395.681 осіб (м. року в тім самім місяци лиш 1,547.477). Дохід трамваю вносиє 11.599.28 кор. — Міске електр. заведенє мало інсталцій 8.267, скількєсть мірників для світла 7.957, для моторів 307, жарівок 141.994 о 7.099.7 кїльов., луківок 672 о 376.8 кїльов., моторів 772 о 1.844.2 кїльов.

випити чарку чаю, котрий чоловіка по довгій їзді особливо хінським воям, дуже покріпляє.

Хінці не пють чаю в якимсь точно означєнім часі, як приміром у нас на сніданє або на підвечірок чи на вечерю і він не заступає їм їди. Они без виїмки пють его всі лиш слабій і то зараз скоро лиш запарять киплячою водою. Найбільше чаю пють в північній Хінї, де він підчас звичайно там острої зими єсть справедливим добродійством. Не треба, здаєсь, і доказувати о скілько користнійше єсть пити чай як алькогольні напитки. Дятого, що чай єсть у Хінців загално народним напитком то й ціле їх житє має зовсім відмінний характер, они суть люди спокійні, привиклі до домашнього житя, горінки не то не знають але такі гидять ся нею та й заграничного пива або вина не дуже їм забагає ся. Зато люблять дуже шампан, але що то за дорогий для когонебудь напиток, то хьба лиш богаті люди его инодї уживають.

Хінці, як сказано, мають і свої домашні алькогольні напитки. Всі веретви суспільности їх уживають, але пьаного Хінця можна лиш дуже рідко побачити. То по часті має свою причину і в тім, що цілий нарід уважає то за велику неприличність виходити на улицю хоч би лиш в трохи підпитім стані. Отже хто лиш трохи собі підпив, той сидить дома або у знакомих і не показуєсь доти на улицю, доки аж не витверезив ся вповні. Др. Даджен каже, що він одної неділі в Глєсгові межи двома богослужєнями видів на улици більше п'яниць, як за 30 літ в Пекіні. Професор Ледж в Оксфордї, котрий перебував яких сорок літ в Кїтаю, каже також, що за цілий той час не видів ані одного пьаного Хінця. Нехай би він так тепер на сьвята приїхав до Львова, то аж за голову би взяв ся, кїлькє то п'яниць волочить

се по місті і то не людьми простих, але навіть таких, що мають претенсію зачислєти ся до інтелігенції. Під зглядом культури стоять Хінці певно висше понад нами, хоч не знають ся на тих модних прамках і забаганках, якими у нас любуют ся і чванять ся. Наконєць треба ще згадати і про той загалний звичай у Хінців, що кождого, хто з яким небудь інтересом заїде до хінського дому, витають зараз чарочкою чаю і господар дому уважає би то собі за велику обиду, як би хтось від того відказає ся.

Хінська етикета.

Навіть найострійший критик Хінців мусить признати, що звичай оказувати чємність супротив других діишов у них до того степєня, о яким в краях на заході не то не знають але не мають навіть понятя о тім. Після хінських писателів число правил, що відносять ся до церемоній і поведєня, доходить аж до 3000. Розуміє ся, що в щодєннєм житю Хінець не може і не мусить придержувати ся тих правил, але скоро лучає ся нагода до того, то він уважає своїм обовязком їх виконувати. Понятє Хінців о чємности єсть трохи инше як у нас, бо оно вьжає ся більшє з формальностию і єсть так сказати би впливом хінської цивілізації. Етикета в Хінї то нічо иншого як лиш постанови, приписє формальности, котрі ддятого мають бути так сповнювані, бо так наказує тисячлїтний звичай. Правда, що Європейцям тота хінська етикета дивною видає ся, бо они по найбільшій часті того не видять або не хотять видіти, що і т. зв. європейска етикета не далеко відбігла від хінської, лиш коли в Хінї она перейшла в цілий нарід, то в Європі після того, як у якого народу, задержала ся лиш в найвисших кругах або в деяких вер-

ствах суспільности якогось народу. Як тут, так і там можна знайти багато злишних річєй, але звичай, навичка того не позволяють, у Хінців більшє як нині у нас.

Так н. пр. єсть у Хінців звичай, що коли хтось зробив комусь якусь ласку, то той, що відзначений ласкою, посилає за то в дарунку якісь страви, овочі, чай і т. п. річи. Обдарований однак провинив би ся дуже против етикеті, коли би всі ті дарунки задержав; того ему не вільно; він має собі вибрати лиш кїлька н. пр. овочів а прочє назад відослати.

Кєля якийсь Хинець входить до комнати, в котрій єсть більшє осіб, то не вільно ему витати ся з кождим окремо, лиш мусить насамперед поклонити ся низькє насамперед на право а відтак на ліво. Колиж би там був якийсь особливий его приятель, то вільно обом підійти до себе на кїлька кроків і зложивши руки на груди, поклонити ся один другому. Коли хтось говорить зі своїм старшиною, в настоятелєм або начальником, то не вільно ему дивити ся просто в очи; він мусить дивити ся на его ковнір і лиш від часу до часу може глянути ему в очи. Ліва сторона то почетнє місце (у нас права); гостя саджають на лівім місци а господар сїдає собі коло него з правого боку. Невільно однак сїдати, доки гісте не сядє, а коли би гісте або господар встає або хоч би лиш рушив ся вставати, то сейчас і тамтой другий мусить то зробити. Було би також дуже нечємно, як би хтось сів собі, підчас коли другий, що займає таке саме становище в суспільности, стояв би.

(Дальше буде).

І укрив. га лицний акційний

БАНК ГІПОТЕЧНИЙ У Львові.

Філії: в Кракові, Чернівцях, Тернополі. — Експозитури: в Станиславові,
Підволочиськах, Новоселиці.

КОНТОРА ВИМІНИ

Купує і продає всякі вартісні папери і монети по найдоклад-
війшій днівній курсі, не числячи ніякої провізії.

Підприємі замовлення

виплату за кіт накреслениймих урочками і
уділів за всяких інформацій по-до нешкої і
коржескої

львокацій капіталів.

ОБЕЗПЕЧЕНЄ ЛЬВОСІВ

перед стратою з причини ви-
льосованья.

ВСЯКІ КУПОНИ
і львоковані цінні папери виплачує
за без потрученя провізії і коптів.

БЕЗПЛАТНЕ ПЕРЕГЛЯДАНЄ
чужого львосів і всяких паперів підлягаю-
чих львокованню.

Надто львоковано на всяір заграничних інституцій так звані

СЖОДНОВІ ДОПОЗИТИ (Safe Deposits).

За довладом 50 до 70 К річко депозитар одержує, в отьговій націпрній всяї охорож до виліючного
ураженю і від львоком влючоєм, де безпечно а дискретно може переховати своє майно або всякі документи.

В тім напрямі всяких бажє гіпокечаний як віддалште ілучі вараждени.